

12.2.2024 Valtuutettu Riitta Karjalainen ym. aloite: Valtuustoaloite varautumisoppaan jakamisesta kaikkiin kotitalouksiin

Vastine

Turvallisuus- ja riskienhallintajohtaja Jetto Hanhilampi:

Asian kuvaus

Aloitteessa esitetään varautumisoppaan jakamista kaikkiin kotitalouksiin. Aloitteessa perustellaan, että opas toimisi kaikille hyödyllisenä muistutuksena viranomaisilta saadulta tiedolta ja varautumisen tärkeydestä. Erityisen tarpeellinen se voi olla esimerkiksi ikääntyneille ihmisille sekä maahan juuri muuttaneille. Aloitteessa esitetään myös, että opas on syytä laatia laajassa yhteistyössä viranomaisten ja valtakunnallisten järjestöjen kanssa, mutta alueen olosuhteet huomioon ottaen. Pelkästään Turun kaupungin oppaan sijaan aloitteessa esitetään vaihtoehdoksi myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueella laadittava koko maakuntaa koskevaa opasta.

Vastine

Viime vuosina erilaiset kriisit, kuten koronaepidemia ja Venäjän hyökkäyssota sekä siitä seuranneet vaikutukset ovat järkyttäneet ihmisiä maailmaanlaajuisesti. Näiden kriisien yhteydessä huomio on keskittynyt varautumisen tärkeyteen. Suomessa varautumisen taso on moniin muihin maihin verrattuna hyvä, mutta asioita voi aina parantaa sekä kehittää muun muassa harjoittelemalla sekä lisäämällä kansalaisten tietoisuutta erilaisista varautumiskeinoista. Yhteiskunnan palautumiskyky edellyttää toimia kaikilta yhteiskunnan tahoilta ja varautumisopas voisi olla yksi keino kehittää ihmisten resilienssiä sekä toipumiskykyä tulevien kriisien varalle.

Aloitteen ehdotus varautumisoppaan jakamisesta kaikkiin kotitalouksiin on lähtökohtaisesti hyvä. Haasteena painetussa oppaassa on muuttuva turvallisuusympäristö ja jatkuvasti päivittyvä ajankohtainen sekä oikea tieto, joka painetussa oppaassa vanhenee hyvin nopeasti. Lisähaastetta tuo myös kaupungin monikielisyys, sillä opas tulisi tuottaa usealla eri kielellä, jotta sen informaatio varautumisen osalta tulisi saavutettavaksi kaikissa kotitalouksissa. Turun kaupungissa esimerkiksi koronaviestintää tehtiin 60 eri kielelle ja pahimmillaan ohjeita jouduttiin muuttamaan päivittäin. Turun kaupungissa oli tilastokeskuksen mukaan vuonna 2022 kotitalouksia noin 112 000 ja koko Varsinais-Suomessa 251 000, tästä syystä painetun oppaan kokonaiskustannukset olisivat huomattavan suuret, kun itse tuotetun asiasisällön lisäksi kustannuksia toisi oppaaseen tarvittava visuaalinen ilme.

Perinteisten painettujen tuotteiden sijaan viranomaisten viestinnässä tulisi kiinnittää huomiota siihen, että kaupungin sivuilla olisi saatavilla aina olennainen tieto. Lisäksi kaupungin internet-sivuilla tulee huomioida, että sivustolta löytyy helposti tarpeelliset linkitykset päivittyvään ja uusimpaan viranomaistietoon. Merkittävä osa ihmisistä käyttää nykyään päivittäin internetiä ja osaa hyödyntää sujuvasti myös sieltä löytyvää varautumistietoa. Tilastokeskuksen vuoden 2023 tietojen mukaan vastaajista 73 % käyttää internetiä useita kertoja päivässä ja jopa 94 % on käyttänyt internetiä viimeisen kolmen kuukauden aikana. Tilastotietojen perusteella viranomaistiedon pitää jatkossakin painottua verkossa tapahtuvaan viestintään, vaikkakin osa ihmisistä ei pysty tai halua hyödyntää siellä saatavilla olevaa tietoa.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa päivitetään parhaillaan ja turvallisuuskomitean mukaan strategiassa tarkastellaan päivityksen yhteydessä myös kansalaisten omatoimista varautumista ja sen kehittämistä. Turvallisuusstrategian päivityksen pitäisi valmistua vuoden 2024 aikana. Turvallisuusstrategian lisäksi kesäkuussa 2024 Varsinais-Suomen turvallisuusfoorumi käynnistää toimintansa. Turvallisuusfoorumiin osallistuu alueen kuntien lisäksi, eri toimialueiden viranomaisia. Turun kaupunki seuraa turvallisuusstrategian päivittämistä sekä osallistuu Varsinais-Suomen turvallisuusfoorumin toimintaan. Strategian suositusten pohjalta sekä turvallisuusfoorumissa yhteisesti sovittujen linjausten perusteella tullaan arvioimaan, miten kaupungin kotitalouksien omatoimista varautumista voidaan edelleen vahvistaa niin alueellisesti, kuin Turussakin.